

U.G. 6th Semester Examination - 2022

SANSKRIT
[HONOURS]

Discipline Specific Elective (DSE)

Course Code : SANS-H-DSE-T-3

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. निम्नलिखितानां दशप्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयताम् : 2×10=20
  - i) नाट्यशास्त्रं विहाय ग्रन्थद्वयस्य नाम लिख्यतां यत्र नाट्यतत्त्वस्य आलोचनमुपलभ्यते।
  - ii) नेपथ्यगृहस्य रचना कुत्र कर्तव्या?
  - iii) नाट्यशास्त्रदिशा विकृष्टप्रेक्षागृहं कीदृशं भवति?
  - iv) कीदृशी नायिका स्वीया?
  - v) धनञ्जयसम्मतं गर्भसन्धेः लक्षणं किम्?
  - vi) नाट्यसंलापः कतिविधः? नामानि उल्लेख्यन्ताम्?
  - vii) दशरूपकानुसारं रसस्य लक्षणं किम्?

- viii) 'दशधैव रसाश्रयम्'—समासेन व्याख्या प्रदेया।
- ix) किमस्ति प्रासङ्गिकमितिवृत्तम्?
- x) स्थायिभावाः कतिसंख्यकाः? नामानि उल्लेख्यन्ताम्?
- xi) कस्तावत् सूत्रधारः?
- xii) आधुनिकरङ्गमञ्चस्य मुख्यवैशिष्ट्यद्वयं लिख्यताम्।
- xiii) धीरोदात्तनायकस्य धनञ्जयभणितं लक्षणं किम्?
- xiv) का लोकनाट्यकला? कथमस्याः ईदृशं नाम?
- xv) 'स्वादः'—इत्यस्य व्युत्पत्तिगतार्थः प्रतिपादनीयः।

2. Answer any **four** of the following questions :

5×4=20

- i) Explain any **one** of the following:
  - a) अर्थप्रकृतयः प्रयोजनसिद्धिहेतवः।
  - b) हेतुकार्यात्मनोः सिद्धिस्तयोः संव्यवहरतः।
- ii) Write a short note on:
मुखसन्धिः **OR** मत्तवारणी
- iii) Write a short note on:
रूपकम् **OR** अभिनयः
- iv) Write a brief description of:
भावः after दशरूपकम्

v) Write a short note on:

Open Theatre (मुक्तनाट्यकला) **OR** Dramatic elements of Indian Theatre as reflected in the Mahābhārata.

vi) Write a short note on:

मुग्धानायिका after दशरूपकम्

3. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधीयताम्। तत्र एकस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विधेयम् : $10 \times 2 = 20$

i) नाट्यशास्त्रानुसारेण नाट्यमण्डपमधिकृत्य कश्चन प्रबन्धो विरचनीयः।
10

ii) का नाम अवस्था? अस्याः कति भेदाः? यथामति सोदाहरणमवस्थात्रयं विशदीक्रियताम्। $2+2+6$

iii) को नामोर्थोपक्षेपकः? दशरूपके विषयेऽस्मिन् यदालोचनं प्राप्यते तद् विव्रियताम्। $2+8$

iv) के तावत् दशरूपकसम्मता मुख्यनायकाः? तेषु नायकमेकमाश्रित्य कश्चन प्रबन्धो विरचनीयः। $2+8$